

348008 - Boşanmayı/Muhalea'yı kadın istedi ancak koca, mehri almak istemedi. Bu durumda boşanma gerçekleşir mi? Boşanmayla muhalea arasından ne fark var?

Soru

Muhaleayı gerçekleştiren kadın, kocasından aldığı mehri ve değerli varlıkları iade etmek istedi. Çünkü muhalea bunu gerektirir. Fakat kocası boşanmayı kabul ettiği halde her hangi bir şeyi geri almak istemedi. Bu durumda boşanma geçerli olur mu? Kadın bu mehri yardım derneklerine verebilir mi?

Detaylı cevap

Birincisi:

Şayet ayrılık "muhalea" sözcüğüyle değil, "boşanma" sözcüğüyle ve mehrin iadesi veya bir mal karşılığında gerçekleşirse buna "Bain boşanma" olur. Şayet ayrılık bir para karşılığında değilse "Rac'i boşanma"dır. Bu durumda birinci veya ikinci boşanma olarak sayılır.

Boşanmanın iddeti üç hayız süresidir. İddet bitiminde eşini geri getirmese bain boşanmayla boşanır ve ancak yeni bir akitle nikahına döner.

İkincisi:

Şayet ayrılık "Muhalea" sözcüğüyle gerçekleşir ve koca herhangi bir bedel almazsa muhalea geçerli olur mu?

Bu konuda ilim ehli iki görüş bildirmişlerdir:

Birinci görüş: Muhalea bedelsiz gerçekleşmez. Bu da cumhurun mezhebidir. O anda boşanmayı niyet etmişse rac'i boşanma sayılır ve yukarıda belirttiğimiz gibi iddeti/bekleme süresi, üç adet dönemidir.

İkinci görüş: Muhalea, bedelsiz olsa bile geçerli olur. Bu da Maliki mezhebidir.

Daha detaylı bilgi için Haşiye el dasuki 2/351, el Muğni 7/337 bakınız.

Muhalea'nın geçerliliği iki husus gerektirir. Tam/beynune ayrılık gerçekleşir ikincisi: koca eşine ancak yeni bir akitle dönebilir. Tercihli görüşe göre iddeti, bir adet dönemidir.

Şeyh bin Useymin Rahimehullah şöyle dedi: “ şayet eşini bedelsiz veya haram bir hususla muhalea yaparsa ayrılık geçerli olmaz. Yüce Allah şöyle dedi: “..o zaman kadının (boşanmak için) bedel vermesinde ikisine de günah yoktur..” Bakara/229

Şayet bedelsiz muhalea olursa ayette geçen “fida” yerine getirilmemiş olur.

Şeyhulislam şöyle dedi: Bedelsiz muhalea geçerlidir. Bunu iki sebeple belirtmiştir:

Birincisi: Bedel, kocanın bir hakkıdır. İstedğinde bu haktan vazgeçebilir. Buna diğer taraftan kadın nafaka hakkından vazgeçmektedir. Şayet boşanma rac'i olsaydı iddeti boyunca nafaka kocanın üzerinde olacaktı. Muhaleayla ayrılırsa kocaya nafaka vacip olmaz. Böylelikle ona bir bedel vermiş olur. Kadın, koca üzerine vacip olan nafaka yükümlülüğünü talep etmemesine karşılık koca geri dönme hakkından vaz geçer. Geri dönme kocanın hakkıdır. İddet süresince nafaka kadının hakkıdır. Muhalea'da her ikisi bu haklardan feragat ederlerse sakıncası yoktur.

Ayetin bu konuda delil getirilmesine şöyle cevap vermiştir: Genelde koca eşinden ancak bir bedel karşılığında ayrılır. Bu nedenle yüce Allah şöyle dedi: “..O zaman kadının (boşanmak için) bedel vermesinde ikisine de günah yoktur..” Bakara/229

Sonuç olarak şunu diyebiliriz:

Şeyhin söylediği güzel bir yaklaşımdır. Çünkü gerçeğinde nafakanın düşürülmesi muhaleanın bir bedel karşılığında vuku bulması için yeterlidir. (el şerhul mumti 12/476)

Bu açıklamayla boşanma ile muhalea arasında ki fark ortaya çıkmış olur.

Boşanma, bedelsiz ve karşılıksız oluşan ayrılıktır. Birinci veya ikinci ise rac'i boşanma olarak sayılır ve iddet süresi üç adet süresi kadardır.

Kadın eşinden muhalea yoluyla ayrılığı talep edebilir. Bu durumda muhalea yerine bedelsiz boşar. Boşanması geçerli olup buna rac'i boşanma denir.

Muhalea ise boşanma sayısında hesaplanmaz ve beynune boşanma olarak sayılır ve iddeti bir adet süresi kadardır.

Üçüncüsü:

Şayet koca mehri ve diğer değerli hediyeleri geri almazsa bunların mülkiyeti kadına kalır. İster bunlarla faydalanır ister hibe eder isterse sadaka verir.

En iyisini Allah bilir.